

Asia: VN/25768/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnokseen liikennepalvelun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (taksit)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys – Rusetti ry kannattaa hallitusohjelman tavoitetta vahvistaa kuluttajien luottamusta taksiliikenteeseen. Lisäksi Rusetti kiittää mahdollisuudesta kommentoida tätä esitystä, joka vaikuttaa vammaisten naisten ja tyttöjen liikkumisen turvallisuuteen.

Uuden taksilain tulee varmistaa matkustajaturvallisuus, joka on kaikkien asiakasryhmien kohdalla keskeisin palvelun luotettavuuteen ja käytettävyyteen liittyvä toimi. Rusetti on toteuttanut helmikuussa 2025 kyselyn, jolla selvitettiin vammaisten naisten ja tyttöjen kokemuksia kuljetuspalveluissa. Kyselyssä oli edustettuina kaikki sukupuolet sekä vastaukset koskivat sosiaalipalvelulain ja vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluista sekä KELAn kyytejä ja tavallisia taksikyytejä. Lähes kaikki vastaajat olivat kokeneet asiakkaana häirintää, seksuaalista ahdistelua tai epäasiallista kohtelua. Myös kuljettajien puutteelliset taidot tai välinpitämättömyys asiakkaan turvalaitteiden tai apuvälineiden kiinnittämisessä on merkittävä turvallisuusriski vammaiselle henkilölle.

Kuljetuspalveluiden käyttäjillä on oikeus turvallisuuteen, koskemattomuuteen ja itsemääräämisoikeuteen. Kuljetuspalvelut ovat monelle vammaiselle henkilölle välttämättömiä. Vammaiset henkilöt ovat erityisen haavoittuvassa asemassa varsinkin, jos häirintää, seksuaalista ahdistelua tai epäasiallista kohtelua tapahtuu sellaisen tahon toimesta, jonka apua hän tarvitsee. Uuden taksilain tulee turvata nämä oikeudet kaikille asiakkaille, erityisesti vammaisille henkilöille.

Rusetti kannattaa, että Liikenne – ja viestintävirasto vastaisi jatkossa taksinkuljettajan kokeen järjestämisestä sekä määrittelee tarkemmin taksinkuljettajan koulutuksen ja kokeen sisällön ja toteutuksen. Taksinkuljettajan koulutuksen tulisi sisältää myös osiot asiakkaan kohtaamisesta, kommunikoinnista sekä itsemääräämisoikeudesta. Koulutuksen tulisi sisältää myös osio seksuaalisesta häirinnästä, rikoslain 20 luvusta ja sen merkityksestä asiakaspalvelussa.

Huomionne esityksen nykytilan arviointia koskevasta luvusta 2

Vuoden 2018 taksiuudistuksen heikennykset ovat vaikuttaneet merkittävästi taksien saatavuuteen. Tämä muutos on vaikuttanut vammaisten henkilöiden liikkumiseen rajoittavana tekijänä. Taksin saatavuudessa tulee huomioida erilaisten taksien saatavuus jokaisena vuorokauden aikana paikkaan tai ajankohtaan katsomatta. Isojen esteettömien ajoneuvojen puute vaikuttaa vammaisten henkilöiden liikkumiseen ja liikkumisvapauteen merkittävästi.

Huomionne taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Rusetti kannattaa, että liikenneluvan myöntämisen yhteydessä hyvämaineisuuden arviointia ja arvioinnin yhteydessä huomioitaisiin myös luvanhaltijan syylistyminen myös henkeen ja terveyteen liittyviin rikoksiin sekä seksuaalirikoksiin. Ehdotamme, että pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin hyvämaineisuuden arviontiin myös rikoslain 20 luvun ja 21 luvun mukaiset henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset sekä seksuaalirikokset. Liikenneluvan ja ajoluvan kohdalla rikoslain yhdenmukainen soveltaminen on perusteltua.

Huomionne taksien tunnistamista, valvontaa ja hinnoittelua koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Rusetti kannattaa taksien tunnistamista helpottavia toimenpiteitä erittäin vahvasti. Esimerkiksi värillinen taksikilpi tai tunnistettava taksikupu lisää asiakkaiden ja erityisesti vammaisten henkilöiden matkustajaturvallisuutta ja lisää palvelun luotettavuutta.

Huomionne taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Rusetti pitää ehdottoman välttämättömänä, että taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on taksinkuljettajan koulutuksen käyminen. Lisäksi Rusetti kannattaa säännöllisiä täydennyskoulutuksia, jotka lisäävät palvelun turvallisuutta ja luotettavuutta.

Rusetti haluaa muistuttaa, että taksi- ja kuljetuspalveluita käyttävät myös alaikäiset vammaiset lapset, ilman huoltajaa tai avustajaa, jotka ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Näissä tilanteissa taksinkuljettajan rikostaustan selvittäminen on erityisen tärkeää, erityisesti kuljettajan tuomio rikoslain 20 luvun alaisista rikoksista vähintään 10 vuoden ajalta.

Pakollinen erityisryhmien kuljettajakoulutus lisää taksi- ja kuljetuspalveluiden turvallisuutta ja luotettavuutta. Rusetti suosittelee vahvasti, että erityisryhmien kuljettajakoulutus järjestämistä läsnä-koulutuksena, koska koulutus sisältää konkreettisia toimenpiteitä, joita etänä/etäyhteyksin ei voida harjoitella.

Erityisryhmien kuljettajakoulutuksen tulisi lisäksi sisältää myös osion vammaisuuden kohtaamisesta, kommunikoinnista, itsemääräämisoikeudesta sekä asiakkaan kehollisista rajoista. Vammaiset henkilöt ovat moninainen joukko, joten taksinkuljettajan tulee tunnistaa vammaisuuden tuomat erityispiirteet palvelussa. Vammaiset henkilöt tarvitsevat usein apua esim. turvavyön kiinnittämiseen tai autoon nousemiseen. Koulutus varmistaa oikeanlaiset avustamisen tavat ja lisää asiakkaan turvallisuuden kokemusta, ilman pelkoa seksuaalisesta ahdistelusta.

Taksi- ja kuljetuspalveluissa vammaisen nainen on useimmiten täysin riippuvainen kuljettajan toiminnasta. Tämän takia Rusetti näkee liikennepalvelulain 25 §:ssä määritellyn rikosrekisterin viiden vuoden aikarajan uuden taksinkuljettajan ajoluvan myöntämiselle liian lyhyenä niissä tilanteissa, joissa henkilö on tuomittu rikoslain 20 luvun mukaisesti seksuaalirikoksesta tai henkeen ja terveyteen kohdistuvasta törkeästä rikoksesta. Edellä mainitut vaarantavat matkustajaturvallisuuden. Vammaisten henkilöiden ja alaikäisten ihmisten kuljettamisessa rajan tulisi olla 10 vuotta. Kannatamme myös uusien, hallituksen esitykseen kirjattujen rikosnimikkeiden lisäämistä em. pykälään.

Rusetti esittää, että vammaisia edustavien järjestöjen asiantuntijat sisällytetään mukaan erityisryhmien kuljettajakoulutusten suunnitteluun, arviointiin ja heidän osallistamiseensa varataan riittävät resurssit. Esityksen pohjana on Suomen ratifioima YK:n vammaisyleissopimuksen artikla 4 (Yleiset velvoitteet); ”Laadittaessa ja toimeenpantaessa lainsäädäntöä ja politiikkoja, joilla tätä yleissopimusta pannaan täytäntöön, sekä muissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta.”

Huomionne koulutusorganisaatioiden hyväksyntää ja valvontaa koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Rusetti kannattaa, että taksiliikenteen yrittäjäkoulutus ja yrittäjäkokeen järjestämisvastuu siirtyy kokonaisuudessaan Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi.

Huomionne esityksen vaikutusten arviointia koskevasta luvusta 4.2

Ei erityisiä huomioita.

Huomionne esityksen voimaantuloa ja siirtymäsäännöksiä koskevasta luvusta 9

Ei erityisiä huomioita.

Huomionne perustuslakia ja säätämisjärjestystä koskevasta kappaleesta 10

Ei erityisiä huomioita.

Huomionne muista mahdollisista asioista

Rusetti ehdottaa lisättäväksi lakiin ajoluvan peruuttamisen väliaikaisesti tuomioon asti, kun taksinkuljettaja on epäiltynä rikoslain 20 luvun mukaisista seksuaalirikoksista. Edellä mainitun lisäksi Rusetti ehdottaa lisättäväksi ajoluvan peruuttamisen pysyvästi, jos taksinkuljettaja on todettu syyllistyneeksi rikoslain 20 luvun mukaiseen seksuaalirikokseen, törkeään seksuaalirikokseen, henkeen tai terveyteen kohdistuvaan rikokseen, ihmiskauppaan taikka törkeään ryöstöön. Tuomion yhteydessä, tulee varmistaa, että ajoluvan tarkastaminen on kytketty tuomion ajankohtaan. Näillä toimenpiteillä turvataan asiakkaiden matkustusturvallisuus, erityisesti vammaisten naisten ja tyttöjen sekä haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden turvallisuus.

Helsingissä 6.6.2025

Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys – Rusetti ry

Anne Välimäki

puheenjohtaja

Anni Täckman

järjestöpäällikkö

lisätiedot: järjestöpäällikkö Anni Täckman anni.tackman@rusettiry.fi ja p. 044 719 0412

Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys – Rusetti ry on perustettu vuona 2016 edistämään kaikkien vammaisten tyttöjen, naisten ja naiseksi itsensä identifioituvien hyvinvointia, unelmien toteutumista ja voimaantumista. Yhdistys osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun kansallisesti ja kansainvälisesti. Suomessa on laskennallisesti noin 440 000 eritavoin vammaista tai pitkäaikaissairaista naista, jotka

tarvitsevat moninaista tukea.

Huomionne esityksen nykytilan arviointia koskevasta luvusta 2

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Huomionne taksiliikenneluvan myöntämisen edellytyksiä koskevista ehdotuksista ja niiden perusteluista

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Täckman Anni
Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys - Ruseti ry